

> NAŠ
SMJER

www.zoranmilanovic.hr

Dragi prijatelji, drugarice i drugovi!

U proteklih sedam godina ujedinio sam sve relevantne političke snage razvojne Hrvatske. SDP predvodi lijevicu i lijevi centar, lijevice od nas nema relevantne političke organizacije.

Učinili smo mnogo. I želim da nastavimo zajedno.

Zajedno smo preokrenuli negativne trendove u ekonomiji i društvu. Zaustavili smo produbljivanje podjela na zaposlene i nezaposlene, na one koji daju i one koji uzimaju, na one koji duguju i one koji potražuju. Nije slučajno da našu politiku podržava više od 780 tisuća hrvatskih građana svih naraštaja.

Više od 780 tisuća duša koje obvezuju da učinimo još više. Da ne sustanemo. Da ne odustanemo.

Hrvatsku nismo opasali žicom. Naprotiv, rušili smo barijere predrasuda i širili prostor slobode. Otvarali mogućnosti za svakoga i sve. Ali naš posao nije završen. Nad Hrvatskom se sad opet nadvija prijetnja podjele na građane prvog i drugog reda.

Ponovno nas vuku u prošlost da bi nam ukrali budućnost.

No, o budućnosti Hrvatske nema unaprijed namještenih pregovora. Čvrsto vjerujem da u Hrvatskoj 21. stoljeća ima mjesta za sve nas koji samo želimo pošteno živjeti od svog poštenog rada. Naša stranka, naš SDP, mora biti spreman da već sutra — doslovno sutra — nastavi dalje. Naš smjer je naprijed!

Zato sad gradimo još širi pokret za budućnost Hrvatske.

Želim nastaviti voditi središnju snagu tog pokreta i dugujem vam zahvalnost za podršku svih ovih godina. Posebice protekle četiri. Znam da nije uvijek bilo jednostavno stajati uz svaki potez Vlade. Braniti ga na poslu, u svom gradu i selu. Braniti ga kod prijatelja. Braniti ga od neprijatelja. I za mene samoga, bilo je teških odluka, ali bez toga nije moguća odgovorna politika koja želi mijenjati društvo. Odluke sam donosio, nisam se skrivao.

Vaša podrška držala me je i ohrabivala svih tih godina. Od srca vam hvala!

Ovo je, dragi prijatelji, drugarice i drugovi, moja ponuda vjerodostojnog političkog putokaza članicama i članovima SDP-a, našim političkim saveznicima, i svim zainteresiranim ljudima. Mogao bih taj Naš smjer, prisjećajući se lvice, nazvati i “tezama” na temelju kojih ćemo pristupiti zajedničkoj i širokoj programskoj raspravi u SDP-u.

Odmah poslije stranačke Konvencije, moramo krenuti u izradu naših programa za lokalne izbore.

Programski stavovi pred vama sadrže neka važna pitanja o budućnosti SDP-a i Hrvatske. Koje su to naše zajedničke vrijednosti? Tko smo mi, hrvatska lijevica? Koje su naše političke pozicije o ekonomiji, politici i društvu 21. stoljeća? Istovremeno, trebamo otvoriti podjednako široku stranačku raspravu o unutarnjoj organizaciji stranke i uvođenju novih elemenata izravne demokracije. Po tome prednjačimo i u Hrvatskoj, i u regiji. Većina vas slijedila me je kad sam uporno predlagao sustav “jedan član – jedan glas”.

Vrijeme je da odemo korak dalje. Kako i koliko, odlučit ćete vi.

Tu sam, spreman služiti vam i dalje. Nudim vam sebe, svoju energiju i znanje. Borbenost. Rezultate naše Vlade i očekivanja naše Hrvatske. Na ovaj put krenuo sam vrlo mlad i relativno rano stekao značajno iskustvo. I osobno, i državničko. I pretočio ga u sposobnost okupljanja svih progresivnih snaga.

Zajedništvo nam je danas, kako stvari stoje, potrebnije nego ikad.

Nema vremena za pitanja okrenuta prošlosti. Želim voditi naš SDP i zbog vašeg odgovora na samo jedno, jednostavno pitanje o budućnosti: koga HDZ baš nikako ne želi za predsjednika SDP-a?

Vaš
Zoran

1. Sloboda, jednakost, solidarnost

Socijaldemokratsku partiju ljudi danas prepoznaju kao središnju snagu napredne hrvatske ljevice. Naša je stranka beskompromisni i odgovorni jamac slobode, demokratskih i civilizacijskih dostignuća, prava pojedinca, solidarnosti, jednakosti, sigurnosti i mira. SDP koji vodim, kako u vlasti tako i u oporbi, odlučno se bori za državu prava i društvo u kojem etničke i sve druge manjinske grupacije zaslužuju naročitu brigu, gdje se nasilje i mržnja suzbijaju svim zakonitim sredstvima, a slobodni ljudi trajno ponose antifašističkim temeljima državnosti i najvišim vrijednostima koje su obranjene u Domovinskom ratu. To smo mi. Stvaramo zemlju zadovoljnih ljudi koji će živjeti i izražavati se u skladu sa svojim uvjerenjima i slobodnim shvaćanjem vlastitog identiteta.

Obrana i afirmacija prava slabijih i – u bilo kojem pogledu – ugroženih jedno je od ključnih SDP-ovih poslanja, ali i jedan od osnovnih zadataka države kakvu stvaramo. Nijednog građanina ne smijemo ostaviti i prepustiti samome sebi. Istovremeno, prioritetni posao države mehanizama jest da pronade i poduzme sve razumne mjere da bi svaki građanin bio socijalno uključen i da bi mogao aktivno participirati na tržištu rada. Država je dužna razviti uvjete koji će svakom građaninu pružiti jednaku šansu da osigura svoju egzistenciju u skladu sa svojim obrazovanjem, interesima, radnim navikama, sposobnostima i vještinama. Neki kažu da se mora štedjeti, ali da će za “njihove ljude” uvijek biti. SDP pod mojim vodstvom kaže: i kada se treba štedjeti, i kada se može investirati – za sve ljude mora biti podjednako.

Građanska, politička i socijalna prava, standardi koje smo tek nedavno postavili, poput onih u Zakonu o životnom partnerstvu osoba istog spola ili u provođenju zakona o pravima manjina na vlastiti jezik i pismo, kao i međunarodni ugled Hrvatske u suvremenom svijetu, sve to opet bi se moglo naći na kušnji. SDP koji vodim i želim voditi odlučno će braniti i obraniti dostignute standarde.

2. Poštena plaća za pošten rad

SDP gradi takvu državu i društvo koji će biti nepropusna brana ugrožavanju prava i interesa ljudi koji žive od svoga rada. Vlasnici, organizacije i tehnologije se mijenjaju, ali prava ljudi o čijem radu sve

to ovisi moraju ostati zaštićena. Pritom mora biti uspostavljen porezni sustav koji će omogućiti da iznadprosječno imućni i oni koji bogato žive od prinosa na kapital, i raznih oblika rente, još značajnije doprinose društvenoj solidarnosti. SDP-ovo je mjesto oduvijek i zauvijek na strani rada a ne na strani kapitala, no to čvrsto opredjeljenje ne smije postati svrhom samo sebi. Borba za radništvo mora biti u funkciji općeg napretka i boljeg života što većeg broja naših građana.

3. Na službi građanima

SDP se zalaže za tehnološki moderan sustav državne uprave koji nenametljivo, efikasno i pošteno služi građanima i sveukupnom društvenom cilju da što više ljudi živi što ugodnije i što slobodnije od svog poštenog rada. Za tu svoju funkciju državni aparat, putem svih oblika poreza i doprinosa, smije uzeti građanima i gospodarstvu onoliko sredstava koliko je realno potrebno za racionalno i efikasno funkcioniranje državnih i javnih službi, te za osiguravanje važnih javnih usluga i obaveza države prema građanima, poput visoke razine zdravstvene i mirovinske zaštite, obrazovanja, skrbi o invalidima i stradalnicima Domovinskog rata, kulture, informiranja, socijalne zaštite najugroženijih, sprečavanja energetske siromaštva... Naša Vlada je tom području učinila ogromne korake: od uvođenja usluga za e-građane, do oprosta duga za prezadužene.

4. Red i povjerenje

Država nije država, ili je slučajna država, bez reda i poštivanja zakona. Neovisno o imenu i prezimenu, društvenom i materijalnom statusu, pripadnosti političkoj i interesnoj grupaciji, neovisno o porijeklu i uvjerenjima – pred zakonom svi moraju biti jednaki. To je moje domoljublje. Na tome se temelji i mora se temeljiti povjerenje građana u one koje su slobodno izabrali da ih politički zastupaju i vode. Povjerenje i vjerodostojnost grade se i održavaju maksimalnom javnošću i transparentnošću političkog odlučivanja, punom neovisnošću pravosudnog sustava i institucija, iskorjenjivanjem korupcije i sukoba interesa, profesionalizmom, odgovornošću, inzistiranjem na zakonskom i praktičnom unaprjeđivanju unutrašnje demokratičnosti te slobode promišljanja i govora u političkim strankama.

5. Dobar gospodar

Država je dužna raspolagati svojom imovinom i svim svojim resursima u korist jačanja nacionalne ekonomije, veće zaposlenosti i proizvodnje. Korist od racionalnog upravljanja državnom imovinom i resursima mora doprijeti do što većeg broja ljudi. To mora biti ključni kriterij za odlučivanje o modelu stavljanja te imovine u funkciju stvaranja nove vrijednosti i novog zapošljavanja, uključujući i šire otvaranje vrata ulasku radnika u vlasničke i upravljačke strukture poduzeća u kojima su zaposleni.

6. Razvoj i financijska stabilnost

Kako izbjeći “bolne rezove”, koji guše potražnju i cijelu ekonomiju, a pritom zadržati legitimnost države spram svijeta? Moj je čvrsti stav, izgrađen tijekom četverogodišnjeg vođenja Vlade Republike Hrvatske, da je stabilnost javnih financija – uz stalni i sustavni rad u državnim i javnim službama te neprestano usavršavanje u korištenju fondova Europske unije – jedan od glavnih preduvjeta još snažnijim državnim poticajima gospodarstvu i sveukupnom društvu. Pritom se misli na dodatno poredno rasterećenje rada, stimuliranje industrijske i inovativne proizvodnje te srednjeg i malog poduzetništva, kao i na još osjetnije porezno stimuliranje investiranja i zapošljavanja. Stabilne javne financije, također, preduvjet su znatnijem sudjelovanju države u krupnim strateškim investicijama u poljoprivredi, prometu, energetici, transportu, industriji i zaštiti okoliša. Stabilnost javnih financija, dakle, preduvjet je bržeg i osjetnijeg rasta i napretka, no SDP, na čelu sa mnom, čvrsto zastupa politiku postupne uspostave uravnoteženih javnih financija, jer bi nagli rezovi ugrozili gospodarski oporavak i rast na zdravim temeljima koji je pokrenula Vlada kojoj sam bio na čelu.

7. Strukturna reforma

To je omiljena fraza eurobirokrata i financijaša, no evo što ja vidim kao strukturnu reformu, a što ona nije. SDP mora svim sredstvima inzistirati na kontinuitetu politike zaokreta našeg gospodarstva od prevelike oslonjenosti na napuhani građevinski i infrastrukturni sektor, što je rezultiralo enormnim i dijelom nepovoljnim državnim i osobnim zaduživanjem. To je ujedno zaokret prema nacionalnoj ekonomiji koja - uz usluge, turizam i logistiku - čvrsto počiva na proizvodnji, i to proizvodnji s izvoznom ambicijom i inovativnim pristupom, na snažnijoj industriji i još vitalnijem malom i srednjem poduzetništvu, na poticajnom investicijskom okviru bez

zakonskih i administrativnih barijera, na punom korištenju europskog novca za financiranje i javnih investicija i privatnih poduzetničkih pothvata. Kvalitativne i kvantitativne promjene cijelih sektora ekonomije. Strukturna reforma je, na primjer, aktivacija turističkog kompleksa koji je trunuo u državnom vlasništvu, a danas – uz ogromne privatne investicije – zapošljava kao nikada ranije. Na tome smo radili i dosta učinili. To je istinska i prava strukturna reforma, koju je naša i moja Vlada u velikoj mjeri provela u svom mandatu. To nam nitko ne može oduzeti, koliko god se mnogi trudili. Strukturna reforma su povezivanje i zapošljavanje, a ne rezovi i otpuštanja. To može svatko, u farmaceutske ili bilo kojoj korporaciji. Ali zajednička država je neusporedivo kompleksnija od privatne kompanije.

8. Banke su partner, ali nisu gospodar

To smo svojim radom u Vladi jasno dokazali. SDP, sa svim svojim političkim i društvenim potencijalima, ne smije i neće dopustiti da država prestane biti instrumentom obuzdavanja i sprječavanja tržišnih devijacija, posebno u financijskom i bankarskom sektoru. Devijacija koje dovode do dodatnog društvenog raslojavanja i veće nejednakosti među ljudima. Država pritom ne smije raspolagati nimalo većim ovlastima od onih koje su dovoljne za odgovornu regulatornu ulogu. Smisao te uloge je u službenju općem interesu te zakonitom i transparentnom interveniranju u korist najširih slojeva stanovništva, u korist društvene solidarnosti i u korist stvaranja novih vrijednosti, odnosno u korist najviših strateških interesa Republike Hrvatske.

9. Obrazovanje i kreativnost

Naš SDP brani i branit će nezamjenjivu ulogu države u transparentnom i sustavnom poticanju i podupiranju konkurentnosti i izvozne usmjerenosti svih gospodarskih aktivnosti, kao i kreativnosti i inovacije u svim segmentima ljudskog djelovanja i stvaralaštva. Utoliko, trajna je obaveza države da školstvo, i osnovno, i srednje, i visoko, učini dostupnijim, kvalitetnijim, kompetitivnijim, racionalnijim i fleksibilnijim. Isto je i sa znanostima. Mora biti omogućen besplatan studij svima koji uistinu žele stjecati znanje kao najčvršće jamstvo svoje ispunjenije i bogatije budućnosti. Najbolje među njima moramo i snažno stimulirati. Smisao je da se na svim razinama odgajaju i obrazuju slobodoumni i kompetentni ljudi koji će, sudjelujući u obrazovnom procesu, zadovoljiti svoje unutarnje interese i potrebe, ali i osigurati svoju egzistenciju u današnjem i sutrašnjem svijetu.

10. Nacionalna sigurnost

Hrvatska obrambena politika i koncept nacionalne sigurnosti u velikoj su mjeri određeni članstvom u NATO-savezu i Europskoj uniji, a na nama je da svoj obrambeni i sigurnosni sektor iz dana u dan činimo kadrovski kompetentnijim, stručnijim i profesionalnijim te tehnološki modernijim, pritom primjerenim hrvatskim potrebama i realnim mogućnostima. Nacionalna sigurnost, međutim, nije svediva na jačanje mjera unutarnje i vanjske sigurnosti i na povećanu budnost nadležnih službi. U kontekstu, sad već dugotrajne, prijetnje Zapadu koja dolazi od radikalnih islamista, onih što zloupotrebljavaju islam, i u kontekstu višegodišnjeg rata protiv terorizma, pogrešno je baviti se samo posljedicama, a ne doticati uzroke ratova, nemira i kriza na Bliskom istoku i u Africi. Pored toga, zapadna društva u kojima žive i doseljavaju se muslimani trebaju naći, ili barem tražiti, put između bezuvjetne integracije i potpune getoizacije muslimanske zajednice. Možda bi ispravan princip bilo međusobno prožimanje u kojem bismo upoznawali i razumijevali te podupirali jedni druge, ponajprije u slobodnom shvaćanju i iskazivanju vlastitog identiteta i načina života. Ono od čega Europa u tom odnosu nikako ne smije odustati jesu sloboda mišljenja i sloboda govora, kao visoki dosezi njene civilizacije.

11. Kultura i kreativna industrija

Kako izvozno plasirati bilo koji proizvod – od prehrambenog do odjevnog – bez dizajna? Ekonomsku dimenziju kreativne industrije kao generatora zapošljavanja i izvozne konkurentnosti s razlogom se naglašava od početka prošlog desetljeća i, kako se tada činilo, od trajnog raskida sa “zavičajnim” poimanjem kulture kao insignije nacionalnog identiteta. Upravo je SDP bio predvodnikom takve modernizacije u kulturno-političkoj sferi i danas neće biti nijemim promatračem njezine antimodernističke regresije. Međutim, kultura nije samo kreativna industrija, često zatvorena u granicama disfunkcionalnog tržišta i “malog” jezika. Od zapuštenog doma kulture na hrvatskom otoku – za čije reaktiviranje smo osigurali polazna sredstva Europskog socijalnog fonda – do besplatnog umjetničkog obrazovanja za učenike, kao i građane starije dobi: kultura ima snažnu socijalnu dimenziju.

Svjesni smo važnosti duhovnih i identitetskih vrijednosti u životu ljudi koje čvršće od ičega povezuje pripadnost istome jeziku i istom, ili sličnom, kulturnom kodu. Kultura je i amatersko društvo, podjednako kao i festivalski film kojim se ponosimo. Mala udruga zainteresiranih građana, kao

i nacionalna institucija koja će im ponuditi svoju infrastrukturu i sredstva. Kultura je i vrtić i škola – pravo pravo svakog građanina na dostupnost kulturnih proizvoda i javnu potporu da sudjeluje u stvaranju amaterskih ili profesionalno proizvedenih kulturnih vrijednosti. Kako ćemo bez kulturne participacije očekivati onu demokratsku? Ali, prije svega, kultura je svakodnevna i obična. Nju čine svi i sve: od večernje čakule na rivi, do njenog prikaza u dramskoj seriji HRT-a koja će pobuditi susjedsko, europsko i globalno zanimanje. Samodostatnost i samodopadnost neće nam na tom putu biti najbolji saveznici, uza sve poštivanje tradicije.

12. Okoliš za nas danas i buduće naraštaje

Naša je obaveza prema budućim naraštajima da činimo sve što je u našoj moći u zaštiti životne sredine i prostora te poticanju održivog razvoja. U tome je nužno pronaći dobru mjeru u odnosima između stupnja ekonomskog razvoja zemlje, ulaganja u zaštitu okoliša i zakonske regulacije u tom osjetljivom području. Zaštita okoliša i prostora, kao i težnja prema održivom razvoju, premda izrazito važne odrednice SDP-ove politike, ne mogu, nažalost, biti posve izolirani od ekonomske i društvene realnosti, i od sveukupnih napora da se najvećem broju građana koji žive od svog rada – uz zdraviji život – osigura i bolji životni standard.

13. Unutarstranačka demokracija

Politička stranka je demokratska u onoj mjeri u kojoj su demokratski njezini politički ciljevi, a njezine organizacijske procedure su dobre i uspješne onoliko koliko doprinose ostvarenju tih ciljeva. Problem političkog djelovanja nije u stranačkom statutu: njega se može uvijek promijeniti, ako se zna što se time želi postići. Problem je u organiziranju običnih radnih ljudi – koji su često sistemski isključeni iz pozicije da upravljaju svojim životima – da razviju svoje vještine, samopouzdanje i znanje. Da mijenjaju ne samo svoju stranku, nego i svoju državu, i svoj svijet nabolje.

O unutarstranačkoj demokraciji ne može se odlučivati bez demokratske rasprave. U njoj, u demokratskom procesu koji ne smije završiti izborima za predsjednicu ili predsjednika stranke i izborom konvencijom, svi trebaju reći što misle. Svi trebaju imati priliku čuti druge i njihove argumente – to je, uz pravo glasa, osnovni sastojak demokracije.

SDP mora i dalje biti, i bit će, daleko ispred svih političkih konkurenata kad je riječ o unutarstranačkoj demokraciji i pravu svakog člana da slobodno i glasno promišlja stranačku politiku i akcije. Mojim zalaganjem i upornošću uveli smo pravo svih članova da glasaju o predsjednici ili predsjedniku stranke. Došlo je vrijeme da se taj princip proširi. Paralelno s uvođenjem koncepta “jedan član – jedan glas” i u izbor najšire shvaćenog vodstva stranke te s razvijanjem i širenjem instituta unutarstranačkih predizbora i unutarstranačkog referenduma, ustanovit ćemo i unutarnje mehanizme, čiji je smisao da punu unutarstranačku demokraciju zadrži u okvirima posvećenosti istom cilju i istom, ili vrlo sličnom, svjetonazoru. Unutarnja demokracija i sloboda ne smiju postati mjesto SDP-ove slabosti i sukoba motiviranih osobnim ambicijama i animozitetima, nego vrelo naše idejne snage i političke vjerodostojnosti.

uključivati i što širi krug zainteresiranih izvanstranačkih ljudi koji svojim znanjem, iskustvom i energijom mogu doprinijeti idejnoj svježini i relevantnosti SDP-ovih politika. Ne mislim samo na stručnjake i akademike, nego i na sve koji iz iskustva vlastite kože znaju kako se može unaprijediti svaka politika. Naša je strateška orijentacija okupljanje i još bliže povezivanje svih srodnih lijevih i lijevo-liberalnih stranaka, sa SDP-om kao stožernom snagom: to nikako ne znači zatiranje identiteta i posebnosti partnerskih stranaka, nego upravo suprotno. Djelovanje SDP-a bit će zdrava i vjerodostojna kombinacija borbenosti i upućenosti, odlučnosti i racionalnosti, nepokolebljive obrane socijaldemokratskih, antifašističkih i slobodarskih vrijednosti, i konstruktivnog pristupa u pitanjima interesa najširih slojeva stanovništva. Ne opstrukcija i destrukcija pod svaku cijenu, nego hrabra, argumentirana kritika. Politička akcija i budnost. Puna spremnost za izlazak na izbore i preuzimanje vlasti u svakom trenutku.

14. Moćna organizacija

U korekciji unutrašnje organizacije SDP-a naglasak bi trebao biti na pojačavanju stranačke efikasnosti u operativnoj i koordinacijskoj domeni, odnosno na uključivanju doslovno svakog zainteresiranog člana u osmišljavanje i provođenje političkih akcija. Od općinske do nacionalne razine. Inzistirat ću i na statutarnom davanju još veće autonomije županijskim, gradskim i općinskim stranačkim organizacijama. U svim pitanjima. Uspostavit ćemo još profesionalniji i kompetentniji analitički, organizacijski i komunikacijski ustroj osposobljen da prikuplja, obrađuje i pruža informacije, te da stalnu stranačku spremnost za izbore i preuzimanje odgovornosti dodatno unaprijedi. U pripremama za prošle izbore pokazali smo tako visoku razinu organiziranosti da nitko nije ni spomenuo našu tradicionalnu samokritiku o “zapuštenosti” stranke. Pokazali smo – i sebi i političkim suparnicima – da smo moćna organizacija.

15. Okupljanje i strategija djelovanja

Ako hrvatska ljevica napravi svoj sveobuhvatni program na temelju skrivenih, akumuliranih znanja i nezadovoljenih potreba u poduzeću, na Zavodu za zapošljavanje, u javnoj i komunalnoj službi, u lokalnoj zajednici – ljudi će taj program s pravom smatrati svojim. Za razliku od svih ostalih stranaka i pokreta, smatrat će SDP svojim. Samo takvom političkom strategijom možemo pobijediti na bilo kojim izborima.

SDP će u svoj unutarnji život i unutarnje procese odlučivanja postupno, u odgovarajućoj formi,